

Список використаних джерел

1. Вознюк А. А. Психологічні теорії пояснення корупції. *Юридична психологія*. № 25 (2). 2019. С. 7–15. DOI: <https://doi.org/10.33270/03192502.7>.
2. Esarey, J., & Chirillo, G. (2013). «Fairer sex» or purity myth? Corruption, gender, and institutional context. *Politics & Gender*, 9(4), 361–389. DOI:10.1017/s1743923x13000378.
3. Agerberg M. (2014). Perspectives on Gender and Corruption. The Quality of Governance Working Paper Series, University of Gothenburg, 2014: 14.
4. Swamy, A., Knack, S., Lee, Y., & Azfar, O. (2001). Gender and corruption. *Journal of development economics*, 64(1), 25–55. [https://doi.org/10.1016/S0304-3878\(00\)00123-1](https://doi.org/10.1016/S0304-3878(00)00123-1).
5. Герасименко Г. Корупція очима жінок та чоловіків. Дослідження ПРООН в Україні. URL: http://www.ua.undp.org/content/dam/ukraine/docs/DG/ETI/Gender_corruption_report%20UA.pdf 53-54.

Гаврилюк Людмила Володимирівна,
старший науковий співробітник Науково-
дослідної лабораторії проблем правового
та організаційного забезпечення діяльності
Міністерства Державного науково-
дослідного інституту МВС України,
кандидат юридичних наук

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ: ПРОБЛЕМИ СЬОГОДЕННЯ ТА ШЛЯХИ РОЗВ'ЯЗАННЯ

Забезпечення дотримання прав і свобод людини поряд із забезпеченням принципів діяльності державних органів є однією з основних ознак правової держави. Саме забезпечення дотримання принципу незалежності суддів стало однією з підстав для прийняття Конституційним Судом України Рішення* щодо не відповідності Конституції України окремих положень Закону України «Про запобігання корупції», Кримінального кодексу України. З урахуванням того, що рішення та висновки, ухвалені Конституційним Судом України, є обов'язковими, остаточними і не можуть бути оскаржені (ст.151² КУ), усі повноваження Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК) щодо здійснення контролю та перевірки декларацій суб'єктів декларування, зберігання та

---

* Рішенням Конституційного Суду України 27 жовтня 2020 року № 13-р/2020 Справа № 1-24/2020(393/20) за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про запобігання корупції», Кримінального кодексу України.

оприлюднення таких декларацій, проведення моніторингу способу життя суб'єктів декларування, перевірки факту подання суб'єктами декларування декларацій, тощо скасовані.

Слід зазначити, що декларування осіб уповноважених на виконання функцій держави, та прирівняних до них осіб є одним із ефективних способів здійснення фінансового контролю з метою з'ясування достовірності задекларованих відомостей, точності оцінки задекларованих активів, перевірки на наявність конфлікту інтересів та ознак незаконного збагачення чи необґрунтованості активів суб'єктом декларування діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави. А також відомості зазначені в декларації є підґрунтям для здійснення моніторингу способу життя суб'єктів декларування з метою визначення відповідності рівня життя суб'єктів декларування задекларованим ними майну і доходам.

Саме від ефективності механізму декларування значною мірою залежать і ефективність діяльності державних органів виконавчої влади, довіра суспільства до них, ствердження у державі соціальної справедливості та верховенства права. Декларування – необхідний елемент публічності влади, який забезпечує прозорість, чесність і відповідність заявленим морально-етичним принципам, сприяє недопущенню проявів корупції та зловживання службовим становищем, конфлікту службових та особистих інтересів [1].

Проте, через визнання вищезазначених норм антикорупційного законодавства неконституційними та через відсутність в Україні іншого механізму врегулювання питання, зокрема щодо здійснення моніторингу способу життя суб'єктів декларування, на сьогодні фактично призупинився процес перевірки декларацій усіх суб'єктів декларування. Що ставить під сумнів можливість притягнення винних осіб до відповідальності за порушення антикорупційного законодавства.

Отже, в Україні назріла нагальна потреба у розробці та закріпленні на законодавчому рівні удосконаленого механізму декларування, з урахуванням всіх особливостей статусу суб'єктів декларування та відомостей які вносяться до декларації. У зв'язку з цим, на державному рівні необхідно визначити уповноваженого суб'єкта із здійснення моніторингу та контролю за виконанням актів законодавства з питань етичної поведінки, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави, а також визначити уповноваженого суб'єкта із здійснення контролю та перевірки декларацій суб'єктів декларування, зберігання та оприлюднення таких декларацій, проведення моніторингу способу життя суб'єктів декларування.

Крім того, слід зазначити, що поряд із п. 8 ч. 1 ст. 11 Закону України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 р. № 1700-VII, який Конституційний Суд України визнав основою та підставою для інституціоналізації всіх норм зазначеного закону, визнано такою що не

відповідає Конституції України і ч. 2 ст. 13¹ ЗУ «Про запобігання корупції» у якій визначені основні завдання уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції щодо: особливостей врегулювання конфлікту інтересів, що виник у діяльності окремих категорій осіб, уповноважених на виконання функцій держави, встановлення своєчасності подання декларацій, тощо.

Необхідно звернути увагу, що ст. 13¹ Закону України «Про запобігання корупції» була однією з правових передумов для розробки Типового положення про уповноважений підрозділ (уповноважену особу) з питань запобігання та виявлення корупції, яке затверджено наказом Національного агентства з питань запобігання корупції від 17.03.2020 року № 102/20.У зв'язку з цим, та з метою забезпечення ефективного функціонування уповноважених підрозділів (осіб) з питань запобігання та виявлення корупції НАЗК необхідно розділ «II. Основні завдання, функції та права уповноважених підрозділів (уповноваженої особи)» Типового положення привести у відповідність до Закону України «Про запобігання корупції», що дасть можливість Міністерствам та Центральним органам виконавчої влади привести у відповідність свої нормативно-правові якими визначені завдання та функції уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання корупції.

Список використаних джерел

1. Антикорупційні ініціативи Президента України. Офіційне Інтернет представництво Президента України Віктора Ющенка. URL: <http://www.president.gov.ua/content/anticorruption.html>.

2. Про запобігання корупції: Законом України від 14 жовт. 2014 р. № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 49. Ст. 2056.

3. Рішенням Конституційного Суду України 27 жовтня 2020 року № 13-р/2020 Справа № 1-24/2020(393/20) за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про запобігання корупції», Кримінального кодексу України: [сайт]. URL: <http://ccu.gov.ua/docs/3260>.

4. Типове положення про уповноважений підрозділ (уповноважену особу) з питань запобігання та виявлення корупції, затверджено наказом Національного агентства з питань запобігання корупції від 17.03.2020 року № 102/20: [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0361-20#Text>.